

December 2014 | CBBSS |

CBBSS INFOLETTER ON OIL AND GAS E&P

Съдържание

Статия на броя:

Илиян Василев: Импровизациите по Южен поток на Путин и Милер – началото на края стр.2

Financial Times: Евтината енергия е новата евтина работна ръка стр.8

Deloitte: Доклад на Делойт: Шистовият газ възражда растежа стр.11

Dutch news: Разделения между управляващите партии в Холандия по отношение на шистовия газ стр.12

Powermag: Колапсът на цените на петрола застрашава американския шистов бум стр.14

Импровизациите по Южен поток на Путин и Милер – началото на края

Илиян Василев

Ходът на Путин за пренасочване на Южен поток към Турция и разминаванията в комуникацията на основните послания за причините между него и шефа на Газпром маркират началото на края монопола на Газпром.

Светлина върху конкретните причини и контекст за „хазартния ход“ на президента Путин в Анкара хвърли бившия шеф на основния партньор по проекта Южен поток – италианската Ени – Паоло Скарони. Той не само бе една от живите връзки между Путин и Берлускони, но остана привилегирован посетител в Кремъл като един от най-приближените до Путин европейски бизнес лидери.

Според него точката на пречупване на Кремъл по темата Южен поток е настъпила след получения отказ от формираня за финансиране на 75% от проектните разходи банков консорциум, който е поставил по-нататъшните си действия в зависимост от

изчистване на откритите въпроси с Европейската комисия.

Изключително високият гиъринг в предвиденото проектно финансиране – 25 собствен към 75 заеман капитал – на практика обрича проекта на провал след подобна реакция на банките. Именно за това препоръчах от доста време България да се ориентира по реакцията на банките, ако не иска да прави собствените независими анализи. Алтернативата за финансиране от държавния бюджет на Русия и от вътрешния пазар не е никаква алтернатива. В този смисъл президентът Путин се опитва да изпревари и ограничи медийните щети на медийния шамар на банките за проекта, като "препакетира" проекта и минимизира негативния ефект от краха на вероятно най-важния стратегически ход на Кремъл в сферата на енергетиката. На тази цел служи медийният експромпт с пренасочването на Южен поток към Турция.

Не случайно Алексей Милер заговори за смяна на стратегията на Газпром на европейския пазар – която макар и неясна и твърде обща – се свежда до това Газпром да се съобрази с изискванията на Третия либерализационен пакет и да излезе от

собственост в инфраструктура и търговски дружества на територията на ЕС. Тепърва предстои тези стъпки да бъдат оценени като влияние върху пазарните позиции на руския газов монопол и най-вече върху собствеността му на десетки дъщерни дружества в Европейския съюз, които реализираха връзката с крайните потребители. Сред тях е и компанията Овергаз.

Освен понижаването на тоналността в самоувереността, че Газпром и Русия могат всичко, бяха лансирани нови условия за получаване на руски газ от европейците без изобщо да се отчита обстоятелството, че европейският газов пазар е все повече пазар на купувачите, а не на продавачите на природен газ. Акцията на Путин и Милер има много повече общо с пиар и кризисен мениджмънт отколкото с дълбоко премислено и претеглено решение по смяната на приоритети и цели.

Освен всичко друго ходът на Путин в Анкара бе калкулиран опит да се изстискат геополитически изгоди при неминуем и очертаващ се провал на кремълската версия за Южен поток през България.

Развитата от Путин контратерапия цели

- да провокира обществено недоволство и окаже натиск върху властите в страните на първоначалния маршрут на Южен поток, а от тяхна страна върху Европейската комисия. Водещите послания на Кремъл бе загубата на "милиарди" в печалби и свързани ползи – работни места, инвестиции. Вместо това Газпром провокира реални анализи на ситуацията и в много страни на управляващите елити просветна дълго скривана истина – Южен поток няма гарантирани ползи за страните.

- да провокира напрежение между страните членки на ЕС, които се намират от страната на потенциално печелившите или потенциално губещите – България срещу Словакия, България срещу Гърция и т.н. Тази тактика дава известни резултати, но няма стратегически хоризонт, още повече в условията на всеобщо усещане, че Владимир Путин и Русия губят инициативата и най-вече перспективата да наложат свой вариант на решение на кризата.

- да провокира страх и напрегнато очакване във връзка с възможни и вероятни прекъсвания в подаването на природен газ през Украйна, в това число и поради обективни причини изцяло в полето на

руския газув монополист – намален добив на газ в находищата в Западен Сибир, повишено вътрешно потребление и безпрецедентно ниски количества на нагнетен газ в газохранилищата в Украйна, които правят криза с газоподаването при силни студове в края на сезона много вероятна.

Изявлението на Путин от Анкара, посланието пред Федералното събрание на Русия и последвалата информационна кампания усилват усещането за предстояща динамика в конфронтацията между Запада и Русия по газовата тематика. Залогът, дори по декларациите на самото руско външно министерство, е оставането на власт на Путин. Оставен без изход, освен смяна на курса или напускане на властта, президентът Путин може да се превърне в още по-агресивен политик, включително като реактивира всички замразени конфликти на постсъветското пространство и особено онези от тях, които могат да повлияят върху диверсификацията на енергийните доставки за Европа от зоната на Каспийско море и Централна Азия. В подобно посока могат да бъдат оценявани и новините за изострено напрежение с участието на проруски сепаратисти или руски въоръжени сили на

територията на Грузия – Южна Осетия и Абхазия, както и в Източна Украйна.

- да привлече и включи на своя страна в съперничеството със Запада „новия стратегически съюзник“, недоволната от Европейския съюз Турция – като я превърне в посредник и диспечер на руски газ. Отдърпването на Газпром на заден план в отношенията с крайните потребители е до голяма степен привидно и цели прехвърляне на „горещия картоф“ на Турция. Играта на Москва се базира на схващането, че като член на НАТО, и като купува и продава руския природен газ, Турция ще разполага с по-широк спектър от възможности за налагане на собствените си интереси в енергийните отношения с Европейския съюз – предвид на зависимостта му от транзитните проекти през територията на Турция. Правилата на ЕС, които Газпром не може да преглътне, важат с пълна сила за представян като турски руски природен газ. Не случайно президентът Ердоган остана пасивен докато Владимир Путин разгръщаше „медийно“ своята инициатива, а на следващия ден енергийният министър Танер Илдъз направо отрече, че между двете страни съществува разбирателство по въпроса за пренасочването на Южен поток към Турция.

Илдъз изрично подчерта: „сделка няма“, предстоят преговори..

Цялата теоретична база, върху която стъпват последните ходове на Кремъл, е изключително лабилна и дори повърхностна. Идеята, че Турция ще се вмести в предвидената ѝ от президента Путин роля и ще тръгне да се конфронтира със Запада, само за да спечели от транзита на енергоресурси от Русия, при положение, че основната геополитическа тежест произтича от посредничеството при доставка на алтернативни на руските доставки на природен газ, е повече от съмнителна.

И в този случай, Валдимир Путин, се показва „дълъг“ на тактиката и „къс“ в стратегическия план. Вместо да усилва позициите на Газпром като я измъкне от конфронтацията от Запада /както се стреми да направи шефа на Росатом Кириенко/, той използва газовата компания като острие на атаката за текущи цели на руската външна политика. По този начин руският президент съзнателно нанесе непоправим, дори съкрушителен удар върху пазарните позиции в Европа на руския природен газ за години напред. Макар и с намаляващи пазарни дялове, Газпром успяваше в продължение години да се

възползва от ролята си на „заварен“ доставчик на природен газ, с широко разгърнатата мрежа от делови контакти и обществено присъствие, които правеха изместването му ако не трудно, то поне време- и ресурсноемко за редица газови компании в Европа. Без извънредните обстоятелства на битката за Украйна и при изпреварваща и адаптирана стратегия към новите условия на ЕС още дълги години Газпром можеше да се възползва, за да поддържа високо равнище на приходи и цени. Диверсификацията и алтернативните доставки изискват от потребителите допълнителни разходи, които можеха да им бъдат спестени, ако Газпром не беше хвърлен в геостратегически битки, а се беше ориентирал по бизнес логиката в своето развитие. Непредсказуемостта и небалансираността в тези ходове на Кремъл на практика форсираха всички възможни планове на ЕС и на отделните страни за откъсване от руския газ и от геополитическата зависимост от Русия по немислим доскоро начин.

Достатъчно е да споменем, че изказването на Путин активира изпълнението на следните проекти в ход в региона:

-Съвместния проект за изграждане на ВПГ терминал между Гърция, България, Румъния и Унгария, в това число и за синхронизирана експлоатация на транзитен капацитет на страните от ЮИЕ и ЦИЕ. Очаква се меморандум за разбирателство по изграждането на терминала в Гърция да се подпише тези дни. Вече е активирана и работата по другия ВПГ терминал в района в ЕС страна – в хърватското пристанище Крк.

- Ще се ускори работата по интерконекторите с Гърция, Турция и Сърбия, която до този момент беше успешно торпилирана от свързания с Газпром местен енергиен истаблишмент. Това ще позволи достъп на неруски природен газ в страните от региона. Напълно логично и възможно е Украйна да се снабдява в реверсивен режим по сегашния Трансбалкански газопровод, което ще позволи пълноценното му натоварване. В рамките на Европейския енергиен съюз могат да се намерят и по-оптимални решения, като вместо на турската граница – руския природен газ се купува на руско-украинската граница – транзитният риск през Украйна съвсем не е неуправляем, а разходите са в пъти по-ниски.

-Ще се ускори работата по разширяване на капацитета на газохранилището в Чирен и изграждането на ново такова на базата на изчерпаното находище в Галата. Това са стратегически активи, които съзнателно не бяха развивани от предишните българските правителства поради зависимостта от изграждането на Южен поток – ограничение, което сега отпада.

-За да може изобщо да има смисъл от газовия хъб на нейна територия Турция ще трябва да промени пасивното си отношение към изграждането на интерконекторната връзка с България. В продължение на години Турция успешно търгуваше пасивността си по българо-турския интерконектор срещу по-ниски цени и отстъпки от Газпром. Това ограничение също ще отпадне.

Лансирането на идеята за Южен поток през Турция без дейтална оценка от страна на Кремъл на рисковете, на въздействие – в това число финансово, както и за сходимост със съществуващите планове и проекти през турска територия, може да коства на Газпром много, особено предвид по-високата себестойност на добива и транспорта до Турция на руски природен газ в сравнение с аналогичния от Каспийския регион, Средния

и Близък изток. Руски колеги посочват цената от \$265 за 1000 кубически метра, която Путин предложи на своя съюзник Янукович, за да отклони Киев от споразумението с Европейския съюз, като равновесна, под която Газпром започва да губи.

Без драматично увеличение на буферните капацитети, в т.ч. и в газохранилища на турска територия до равнища, които да позволят устойчиво подаване към европейска територия над 200 милиона кубически метра на ден - а подобна хипотеза към днешна дата не съществува – Украйна ще си остане незаменим посредник не само по отношение безпрецедентно високия потенциал на подземните си газохранилища – над 32 милиарда кубически метра, но и като конкурентни цени на транзит.

Всяка свръхамбиция за пласиране на огромни количества нов газ в най-емкия газов пазар по Южния коридор – Италия остава с висок и потенциално неуправляем риск, поради спадането на потреблението, навлизането на конкурентни спотови доставки и най-вече отказа на Ени и Едисън да се обвържат с дългосрочни договори за доставка с Газпром. Няма гарантирани количества, нито гарантирани цени – което е

неотменимо условие за изплащане на капиталово интензивна нова газова инфраструктура – като Южен поток. Тази нова гравитация на газовия пазар вече се усеща остро от проектните компании развиващи ТАНАП и ТАП, както и от инвеститорите във всеки друг скъп наземен тръбопровод.

Възможно е Газпром да се опитва да постигне договорка с някой от участниците в консорциума реализиращ ТАНАП и ТАП, за да ангажира техните свободни капацитети и се възползва регулаторни предимства. Не трябва да се изключва и хипотезата силите, които торпилираха проекта Набуко, в момента да се стремят да вкарат Газпром в проекта ТАП за да покрият дефиците във финансовата състоятелност на проекта, като за пореден път изолират Централна и Източна Европа от алтернативни доставки на природен газ. Но при съществуващата геополитическа пропаст между ЕС и Запад, прекомерни флиртове с Москва, струват много на всеки, който излезне извън матрицата на общоевропейския подход.

Ценовата конкуренция при доставките на природен газ в хоризонт 2020 и отвъд се очертава да бъде жестока и търговците на газ

ще зависят силно от достъпа до наличните транзитни капацитет през България, които ще осигурят газосъхранение и свободен транзит до изключително емките и освободени от Газпром пазари на страните от Централна, Източна Европа и Западна Европа. В този смисъл ползите за България като транзитна страна ще зависят в много по-голяма степен от собствените ѝ усилия на развитие и интеграция на преносната мрежа и капацитети за съхранение на природен газ, отколкото от действия на Газпром или от съдбата на Южен поток.

Остава да видим как точно Газпром ще реализира, без рискове и щети за себе си, обявените намерения за изключване на Трансбалканския транзит на руски газ, при съществуващите договори с Булгартрансгаз до 2030.

В края на краищата стратегическите последици от играта на покер на президента Путин с проекта Южен поток могат да доведат до верига от свързани и взаимноусилващи се събития, които да маркират началото на края на управлението на президента Путин и на монополните позиции на Газпром.

По начина по, който анексирането на Крим възроди НАТО, тромавата и агресивна игра на Путин с пренасочването на Южен поток ще катализира дневния ред на европейската енергийна сигурност, изграждането на Европейския енергиен съюз и диверсификацията на газовите доставки извън контрола и влиянието на Русия по начин, който не можеше да случи преди кризата в Украйна.

Такъв е законът за непредвидените последици.

Евтината енергия е новата евтина работна ръка

Financial Times

Цената на петрола продължава да намалява, шистовият бум намалява цената на природния газ в САЩ до една трета от цената във Франция. Германия се обърна към Швеция за подкрепа в разширяване на две въглищни мини, а опитът на ЕС да премине към екологична енергия се провали. За компании, които се колебаят къде да се позиционират, светът се преобръща.

Евтината енергия е новата евтина работна ръка. За две десетилетия най-голямата

движеща сила в индустриалната глобализация е пропастта, разделящата цените на работната ръка между развития свят и Китай.

Това предизвика много отрасли – текстил, електроника и други – към преместване на производството от фабрики с високи разходи в САЩ и Европа за работна ръка до места, където хората ще работят за част от разходите.

Сега, когато разликата в заплащането между север и юг се увеличава, енергийната пропаст се разширява. Размерът на заплатите, съотнесени към производителността в Китай, според Boston Consulting Group, се увеличава с повече от половината от равнището им в САЩ. Междувременно цените на енергията намалява и страните от ОПЕК не могат да спрат тази тенденция. Някои късметливи държави като САЩ печелят и от двете тенденции.

Въпреки че евтиното гориво теоретично помага на всяка енергозависима страна, ползите са неравномерно разпределени. Големият печеливш, благодарение на шистовия газ, е САЩ. Ползите се генерират не само от компании, които са местни

производители в САЩ и задоволяват местния пазар, но също увеличават местното потребление на евтин газ. Това примахва енергоемки отрасли като химическа и нефтохимическа промишленост, производството на алуминий и стомана.

Европа направи погрешен залог. В дългосрочен план правейки изкопаемите горива по-скъпи чрез субсидиране на възобновяемите източници и вземайки под внимание въглеродните емисии, ЕС може да си осигури стабилна доставка от екологична енергия в бъдеще. Но в момента стремежа към по-ниски цени на енергията се обезмисля, което дава стимул на европейските фирми да преместват производства.

„В Европа в момента няма интензивни инвестиции“, казва Dieter Helm, професор по енергийна политика в Оксфордския университет „Защо да позиционираш нови инвестиции на място с високи разходи за работна ръка и високи енергийни разходи, много от които са самопричинени?“

Очевидно е, че е много по-скъпо и по-трудно е да се изгради нов завод за производство на алуминий в друга държава, отколкото да се изнесе производството на текстил или

електроника към съществуващ завод в Китай. Това са капиталово интензивните индустрии, с дълги цикли, които не могат да се местят по прищявка.

Енергията също така заема по-нисък дял в производствените разходите в повечето индустрии отколкото заплатите или суровите материали. [EEF](#), организация на производителите в Англия, обявява, че енергията представлява 5% или по-малко от разходите за 70 % от нейните членове.

Европейските страни си опиват да защитят енергоемките отрасли от разходите по преминаване на възобновяеми енергийни източници. Германия, чиято политика за трансформация на енергетиката чрез придобиване на 80% от енергията от екологични източници до 2050 предизвиква изключителен стрес, установи тавани за надбавките за възобновяема енергия за тежката индустрия, въпреки натиска на ЕС за намаляване на субсидиите.

Натискът е силен и няма да намалее. Дори ако европейските страни променят подхода, никоя голяма икономика не може да се сравнява със САЩ по отношение на шистовия газ. Дори когато САЩ започва да изнася

втечен природен газ за Европа, страната ще запази значително ценовото си предимство.

Значителното преимущество/значение на енергията се увеличава, когато делът на заплатите намалява. „Оншорното“ американско производство се подпомага от ръста на заплатите навсякъде – между 2006 и 2011, азиатските заплати се увеличават до 5.7% годишно в сравнение с 0.4% в развитите икономики. Производителността също се увеличава: развито производствено предприятие често наема по-малко от 200 човека.

Така че компаниите се местят, често избирайки Америка за своите инвестиционни решения. BASF, немската химическа компания, е пример за това – тя разпределя една четвърт от своя инвестиционен бюджет от 20 млрд. за пет години към САЩ и планира да построи производствена площадка за пропилен на стойност \$1.4 милиарда в Залива. Природният газ ще осигури не само енергия, но също така и химични суровини.

Voestalpine, австрийска компания, изгражда съоръжение за €500 милиона в Тексас, където ще произвежда желязо за две австрийски завода. Тя ще използва природен газ за захранване на доменните пещи

Тексас, вместо въглищата, които се използват в Европа.

Изкушението за Европа, намираща се в средата на прехода поради неочаквано ниските цени на енергията, е да отхвърли подобни ходове като маргинални.

Това може да бъде грешка. В дългосрочен план, има реални рискове за страните, които налагат високи разходи за себе си, докато техните конкуренти се радват на ниски разходи. Ако всеки от Америка до Китай приеме подхода, няма да има значение. Но в един свят на евтин газ и въглища, разлики ще има.

Голямо предизвикателство е – САЩ са щастливи да имат огромни, достъпни шистови ресурси. Но Европа трябва да започне осъзнавайки, че конкурентно предимство на евтината работна ръка е да дъде път на евтината енергия. Да си затвориш очите пред този факт не е добро решение.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Доклад на Делойт: Шистовият газ възражда растежа

Deloitte

Увеличението на местния добив на шистов газ и плътен нефт – в резултат на технологичния напредък на хидравличното разбиване и хоризонтално сондиране – създаде безпрецедентна нужда за изграждане на инфраструктура, която да свързва новооткритите ресурси с рафинериите и преработвателните предприятия. В резултат на това midstream сектора, който се очакваше да влезе в зряла фаза до 2006г, влиза във фаза на висок растеж, изискваща голямо количество капиталови инвестиции, за да отговори на нарастващите инфраструктурни потребности.

Midstream секторът е излязъл от сянка и е на челни редици в индустрията. Всъщност това е третият по големина сектор в американската петролна и газова индустрия. По време на този преходен период - големите компании в сегмента /"midstream majors"/ ще се появят като сравними по размер, пазарна мощ и сила на някои от техните колеги в добивния сектор.

Как midstream компаниите отговарят на нарастващите инфраструктурни потребности, причинени от нарастващия местен добив?

Как midstream сектора ще финансира и изгради местна и национална система от тръбопроводи?

Каква роля ще изиграе генералните структури на ограничените партньорства /юридически форми на бизнес, които преобладават-б.пр./ и как ще отговори сектора на промени в лихвените нива?

Ще се разпростре ли на международно ниво midstream сектора, когато САЩ се превърнат в енергиен износител ?

Все отворени въпроси.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Разделения между управляващите партии в Холандия по отношение на шистовия газ

Dutch news

Основни разделения се появяват между управляващите коалиционни партии по отношение на въпроса за шистовия газ в Холандия. Лидерът на лявата партия Diederik Samsom заяви, че е „абсолютно ненужно“ да се сондира за шистов газ в „тази гъсто населена територия“. Samsom повтори

позицията си и в парламента по време на дебат на тема климатични промени и заяви, че сондажи няма да има, докато неговата партия е част от управляващата коалиция.

През юни Партията на труда заяви, че ще подкрепи фракинга, ако се докаже, че процесът е екологичен и безопасен. Обаче министър председателят Mark Rutte обяви пред парламента, че проучването за полезността и нуждата от шистов газ продължава. Резултати от него се очакват преди лятото на 2015 и след това ще започнат дебати за последващи стъпки. Досега не са извършвани тестови сондажи, обяви той. Евентуалните разрешения ще зависят от резултатите от проучването. Samsom обяви, че проучването може да продължи, но се обръща с молба към кабинета за продължаване на мораториума до 2017, когато ще се проведат следващите избори. Други представители от управляващата коалиция бяха изненадани от коментарите на Samsom. „Странно е да се говори, че шистовият газ не е въпрос на дневен ред, тъй като различни проучвателни проекти са в ход“, заяви René Leegte, част от управляващата коалиция.

Множество местни съвети, водни бордове и дори пивоварни групи като Heineken се

обявяват против добива на шистов газ. Naaren, Voxtel и Noordoostpolder са определени като основни места за тестови сондажи. И трите района са силно против появата на енергийните компании на тяхна територия.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Колапсът на цените на петрола застрашава американския шистов бум

Powermag

Спадът на световните петролни цени, както и решението на ОПЕК от 27 ноември т.г. да не редуцира добива, може да се окаже заплаха за американския шистов газ.

Цените на суровия петрол, след като пика си от около \$110 барел миналия юли, достигнат най-ниското си ниво от \$67 барел след обявлението на ОПЕК. Ходът на ОПЕК се разглежда от мнозина като опит да навреди на сектора американския шистов петрол, който има по-високи производствени разходи в сравнение с тези на ОПЕК. Това носи потенциални последици също и за природния газ.

На фона на фактите, че шистовият газ представлява най-големия дял от американския добив на газ като цяло, според администрацията по енергийна информация, няколко фактора могат да се комбинират и да бъдат съществени за процъфтяващия сектор американски шистов газ.

Първата заплаха е в добива на съпътстващ газ/газ добит от петролни кладенци/, който през 2013 достига до най-високата си точка, като голямата част от него идва от шистови петролни кладенци. Асоциираният газ понастоящем представлява една пета от общия добив на газ в САЩ, въпреки че делът намалява от началото на века.

Вторият компонент са течните газови фракции ([NGLs](#)), които са движещата сила в настоящия бум на шистов газ въпреки спадащите цени на газта, доколкото NGLs са по-ценни от сухия газ. Цените им са чувствителни към глобалната цена на суровия петрол, тъй като се използват като суровина в нефтохимията и тъй като за разлика от природния газ, те могат да бъдат изнасяни. Цените им намаляха тази есен със спада на петролните цени.

Третият елемент са презокеанските пазари на природен газ, където природният газ се продава по дългосрочни индексирани към петрола договори. Чувствителният спад в петролните цени, особено в Азия, поставя под съмнение планове за американски експорт на ВПГ, които се основават на арбитража между ниските цени в Америка и много по-високите цени през океана, където природният газ обикновено се търгува над \$10 за милион британски термални единици.

Заради допълнителните разходи за втечняване и транспорт, дори малък спад в цените на природния газ в Европа, прави американския износ на втечен природен газ икономически неизгоден, и може да застраши износа за Азия. Променящата се икономика може също да забави процеса на одобрение за ВПГ терминали за износ, които изглеждаха сигурни с победата на републиканската партия на изборите през ноември.

Четвъртият фактор е заплахата за петролния газов сектор на сервизни услуги. Финансовите експерти наскоро започнаха да изтъкват спекулациите в сектора шистов петрол като заплахата, тъй като инвеститори в рисковите книжа наливат пари в по-малки, нестабилни компании с надеждата за голяма

възвращаемост. Процентът на свързания с подобни рискови инвестиции дълг в енергийния сектор се увеличава значително от края на 2000 паралелно с бума на шистовата индустрия.

Спадът на петролните цени излага голяма част от този дълг на риск, което означава, че по-слабите играчи в шистовата индустрия се изправят пред финансови предизвикателства. Анализаторите смятат, че по-голяма част от сектора, но не целия, може да оцелее на цени на петрола около \$60 барел. Колапс на пазара на рискови книжа, може да свие финансирането за нови проучвания. Най-малкото ново финансиране вероятно ще бъде по-скъпо в близко бъдеще.

Един краткосрочен ефект се появява в североизточна Америка, където цените на петрола спаднаха тази есен дори при традиционен пик на цените на природния газ. По-евтиният газьол може да редуцира напрежението на регионалния газов пазар, което увеличи цените на електричеството тази зима.

Въпреки че по-малките, по-слаби играчи могат да бъдат принудени да закрият бизнеса си, повечето играчи в сектора на шистовия газ са склонни да реагират, като се

фокусират върху находища с най-добри икономически показатели и продължават кампанията за повишаване на производителността, която задвижва добива на газ, дори когато броят на сондажните платформи с две трети от 2011.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Уточнение

Авторите на настоящия информационен бюлетин финансират това начинание, водени от своята гражданска позиция за необходимостта от пълноценна и балансирана информираност на обществото по въпросите на проучването и добива на нефт и газ. Проявите интерес да подпомогнат проучванията и информационната дейност на Центъра за изследвания на Балканския и черноморския регион могат да се обръщат за повече информация и конкретни проекти към координатора на програмата на следния адрес cbbsinfocenter@gmail.com

Unsolicited mail: Ако не желаете да получавате този инфолетър, моля да се отпишете от адресния списък като изпратите обратно съобщение на cbbsinfocenter@gmail.com

Правата по превода на всички статии принадлежат на издателите на настоящия информационен бюлетин.

Контакти за повече информация:

Алекс Алексиев

alexralex@aol.com

Васко Начев

vasko@infonetbg.com

Илиян Василев

idvassilev@innoenergy.biz

Мартин Владимир

mvladimirov@ceemarketwatch.com

Руслан Стефанов

ruslan.stefanov@online.bg

Христо Казанджиев

h.kazandjiev@yahoo.com